

مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی

مؤلفین:

مرجان قاضی سعیدی

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

احمد داورپناه

دکتر رضا صفدری

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

WWW.KETAB.IR

سرشناسه	: قاضی سعیدی، مرجان، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات حیدری، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۱ص: مصور، جدول، نمودار
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۷۱-۷۱-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبای مختصر
یادداشت	: این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	: چاپ چهارم.
شناسه افزوده	: داورپناه، احمد، ۱۳۴۶ -
شناسه افزوده	: صفدری، رضا، ۱۳۴۴ -
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۲۹۳۹۷

این اثر، مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) منتشر یا بخش کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

نشر حیدری

ناشر کتب علوم پزشکی

- مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی
- مولفان: مرجان قاضی سعیدی - احمد داورپناه - رضاصفدری
- ناشر: انتشارات حیدری با همکاری نشر جعفری
- نوبت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۳
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- چاپ و صحافی: طرح و نقش
- بهاء: ۲۲۹۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۷۱-۷۱-۱

مراکز پخش:

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری غربی، روبروی اداره پست، پلاک ۱۲۴، طبقه اول، واحد ۲ | تلفن: ۶۶۹۷۶۴۹۹ | ۶۶۹۷۶۶۷۸

فروشگاه ۱: خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه، پاساژ فروزنده، طبقه همکف، پلاک ۳۲۳ | تلفن: ۶۶۴۷۸۹۴۷

فروشگاه ۲: خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، روبروی نشر جیحون، فروشگاه کتب پزشکی، ۶۶۴۹۹۲۱۴

فروشگاه ۳: قلهک، خیابان زرگنده، دانشگاه آزاد اسلامی، کتابفروشی دانشگاه | تلفن: ۲۲۶۲۲۶۰۵

فروشگاه ۴: اراک، خیابان دکتر حسابی، فروشگاه نشر حیدری | تلفن: ۰۸۶۳-۲۲۳۴۸۸۳

و کتابفروشی‌های معتبر سراسر کشور

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار
۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول: سیر تکامل مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی
۱۶	مقدمه
۱۹	ارزش و اهمیت مدارک پزشکی
۲۰	تعریف مدارک پزشکی
۲۱	نقش مدارک پزشکی
۲۵	مقاصد اصلی تشکیل پرونده پزشکی
۳۰	تاریخچه مدارک پزشکی
۳۱	دوره مصر
۳۵	دوران بابل و آشور
۳۵	دوره یونان
۳۹	دوران یونانی - رومی
۴۰	دوره بیزانس (روم شرقی)
۴۰	دوره یهود
۴۱	دوران اسلام یا عصر محمدی (ص)
۴۲	دوره قرون وسطی
۴۳	دوران چین
۴۳	دوره رنسانس
۴۵	دوران هند
۴۶	قرن هفدهم
۴۷	قرن هیجدهم
۴۸	قرن نوزدهم
۵۱	قرن بیستم
۵۲	پیشرفت مدارک پزشکی
۵۵	برنامه آموزشی
۵۷	صدور اعتبارنامه‌های تکنسینهای مدارک پزشکی
۵۹	مراقبتهای پزشکی و صدور اعتبارنامه
۶۱	انجمن‌های علمی مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی ایران و جهان
۶۲	انجمن مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی آمریکا
۶۹	«آموزش» مدارک پزشکی در آمریکا

۷۱	انجمن علمی مدیریت اطلاعات بهداشتی «انگلستان»	۷۱
۷۵	انجمن علمی مدیریت اطلاعات بهداشتی «استرالیا»	۷۵
۷۷	فدراسیون بین المللی سازمانهای مدارک بهداشتی	۷۷
فصل دوم: مدیریت و سازماندهی محتوای پرونده‌های پزشکی		
۹۳	مستندسازی و اهمیت آن	۹۳
۹۴	انگیزه استاندارد کردن مدارک پزشکی در ایران	۱۰۱
۱۰۱	آخرین فرمهای استاندارد مدارک پزشکی ایران	۱۰۲
۱۰۲	ارزیابی کمی و کیفی و اهمیت آن در خدمات بهداشتی و درمانی	۱۰۲
۱۰۴	اهمیت ارزیابی کمی و کیفی مدارک پزشکی	۱۰۴
۱۰۶	ارزیابی محتوای پرونده‌ها	۱۰۶
۱۰۶	انواع روشهای آنالیز مستندسازی مدارک پزشکی	۱۱۴
۱۱۴	پرونده‌های پزشکی تخلف دار و ناقص	۱۱۵
۱۱۵	روشهای اعلام نقص پرونده‌ها	۱۱۶
۱۱۶	نحوه سازماندهی محتویات پرونده‌های پزشکی	۱۱۶
۱۱۶	پرونده پزشکی به طور کلی ۵ نوع اطلاعات را در بر می‌گیرد:	۱۱۹
۱۱۹	پرونده پزشکی جهت یافته نسبت به مشکلات بیمار	۱۲۸
۱۲۸	روش طبقه بندی بر اساس منبع تولید اطلاعات SOMR	۱۲۸
۱۲۸	اختلاف بین POMR و SOMR	۱۳۱
فصل سوم: نحوه سازماندهی، ذخیره و بازیابی پرونده‌های پزشکی		
۱۳۱	اهداف بایگانی پزشکی	۱۳۲
۱۳۲	چرخه زندگی یک پرونده پزشکی	۱۳۴
۱۳۴	کارت ایندکس اصلی بیمار	۱۳۵
۱۳۵	قوانین بایگانی الفبایی	۱۳۸
۱۳۸	بایگانی بر اساس نوع تلفظ کلمات (فونتیک)	۱۴۰
۱۴۰	انواع سیستمهای شماره‌دهی	۱۴۲
۱۴۲	انواع سیستمهای بایگانی	۱۴۶
۱۴۶	ارجاعات	۱۴۸
۱۴۸	کد گذاری رنگی	۱۵۱
۱۵۱	تجهیزات بایگانی	۱۵۱
۱۵۱	فایل کابینت‌های عمودی	۱۵۲
۱۵۲	فایل کابینتهای افقی	

۱۵۳	قفسه	۱۵۳
۱۵۳	قفسه متحرک (غیر ثابت)	۱۵۳
۱۵۳	قفسه خودکار یا قفسه‌های ریلی متحرک	۱۵۳
۱۵۴	قفسه باز ثابت	۱۵۴
۱۵۵	قفسه بندی وایلر یا دوار	۱۵۵
۱۵۵	تجهیزات لازم برای بایگانی کارتها	۱۵۵
۱۵۹	ملزومات بایگانی	۱۵۹
۱۵۹	پوشه	۱۵۹
۱۵۹	راهنمای بایگانی	۱۵۹
۱۶۰	کارت راهنمای خروجی یا کارت جایگزین	۱۶۰
۱۶۱	راهنمای تقسیم کننده یا Chart Divider	۱۶۱
۱۶۱	برچسب	۱۶۱
۱۶۲	فرازه	۱۶۲
۱۶۲	جنس وسایل بایگانی پزشکی	۱۶۲
۱۶۷	ارزیابی نیاز سازمان به میکرو فیلم	۱۶۷
۱۷۱	انواع دستگاه‌های ورودی و خروجی کامپیوتر	۱۷۱
۱۷۴	کنترل پرونده	۱۷۴
۱۷۸	بازیابی و تخریب پرونده‌های پزشکی	۱۷۸
۱۷۹	روشهای جابه جایی	۱۷۹
۱۷۹	پرونده‌های پزشکی فعال و غیر فعال	۱۷۹
۱۸۱	فصل چهارم: مدیریت مدارک پزشکی	۱۸۱
۱۸۴	بخش پذیرش	۱۸۴
۱۸۴	بخش کدگذاری بیماریها	۱۸۴
۱۸۵	بخش آمار	۱۸۵
۱۸۵	بخش بایگانی پزشکی	۱۸۵
۱۸۶	بخش کامپیوتر	۱۸۶
۱۸۶	کمیته مدارک پزشکی	۱۸۶
۱۸۹	ساخت سازمانی	۱۸۹
۱۸۹	کنترل	۱۸۹
۱۹۱	هدایت	۱۹۱
۱۹۴	چگونه می‌توان مدیر موفق و موثری بود؟	۱۹۴
۱۹۵	خلاصیت	۱۹۵

فصل پنجم: کاربرد کامپیوتر در مدارک پزشکی و مراقبتهای بهداشتی - درمانی	۱۹۷
امنیت و حفاظت اطلاعات	۲۰۱
پرونده کامپیوتری بیمار (CPR)	۲۰۱
مزایای CPR	۲۰۲
پرونده الکترونیکی پزشکی (EMR)	۲۰۴
مدل‌های پرونده پزشکی الکترونیک	۲۰۵
نمونه‌هایی از پرونده‌های پزشکی کامپیوتری	۲۰۶
پرونده پزشکی کامپیوتری بیماران سرپایی (غیر بستری)	۲۰۶
سیستم پرونده پزشکی TMR	۲۰۷
سیستم پرونده پزشکی رجسترریف	۲۰۸
خلاصه پرونده زمانگرا	۲۰۸
وضعیت کلی پرونده‌های پزشکی کامپیوتری	۲۰۹
مراحل کامپیوتریز نمودن یک مرکز بهداشتی - درمانی	۲۰۹
فصل ششم: سیستمهای اطلاعات بیمارستانی	۲۱۳
مفهوم HIS	۲۱۵
اهداف HIS	۲۱۶
نیازهای اطلاعاتی، بالینی و سازمانی در مراقبتهای بهداشتی	۲۱۷
اهداف HIS در ایران	۲۱۸
استانداردهای تبادل پیغام	۲۲۲
تلفیق و تنوع برنامه‌های عرضه شده	۲۲۲
نیازهای اطلاعات بالینی و ارتباطی	۲۲۳
قابلیت‌های HIS	۲۲۳
ویژگیهای خاص HIS	۲۲۳
سیستم هیسکام	۲۲۴
سیستم دیوژن	۲۲۶
دسترسی و محافظت اطلاعات	۲۲۶
مهمترین ویژگی «مدیریتی» HIS	۲۲۷
روند آینده سیستمهای اطلاعات بیمارستانی	۲۲۹
پشتیبانی اطلاعاتی از مراقبت بیماران	۲۲۹
زیر سیستم مدیریت مدارک پزشکی	۲۳۱
زیر سیستم پذیرش و ترخیص	۲۳۲
زیر سیستم بایگانی	۲۳۳

۲۳۳	زیر سیستم کدگذاری
۲۳۴	زیر سیستم آمار و اطلاعات بیمارستانی
۲۳۵	مشکلات بکارگیری HIS در بیمارستانهای امروز
۲۳۶	عملکردهای قابل استفاده مراکز درمانی پزشکی
۲۳۹	فصل هفتم: پزشکی از راه دور
۲۴۰	سوابق و تاریخچه پدیده پزشکی از راه دور
۲۴۳	انواع خدمات مورد ارائه پزشکی از راه دور
۲۴۳	سنجش و اندازه گیری از راه دور
۲۴۳	خدمات اطلاعاتی
۲۴۴	استفاده از امکانات صوتی
۲۴۴	استفاده از امکانات تصویری
۲۴۸	رادیولوژی از راه دور
۲۴۹	آسیب شناسی از راه دور
۲۵۰	درمان بیماریهای پوستی از راه دور
۲۵۰	سایر خدمات مرتبط با پزشکی از راه دور
۲۵۱	آموزش از راه دور
۲۵۲	فوریت های پزشکی
۲۵۳	جراحی از راه دور
۲۵۵	فصل هشتم: سیستمهای اطلاعات در مراقبتهای بهداشتی
۲۵۸	تعاریف
۲۵۹	اشکالات سیستمهای اطلاعات بهداشتی موجود
۲۶۱	اصلاح و توسعه سیستمهای اطلاعات بهداشتی
۲۶۲	منابع اطلاعات بهداشتی (HIR)
۲۶۳	ویژگیهای منابع اطلاعات بهداشتی و خصوصیات آن
۲۶۶	سیستمهای اطلاعات جغرافیایی (GIS)
۲۶۷	انبارهای اطلاعات
۲۶۸	تحلیل و بازخوانی اطلاعات
۲۶۸	حیطه های کارایی منابع اطلاعات بهداشتی
۲۶۸	شبکه های اطلاعات بهداشتی
۲۶۹	آژانس بین المللی تحقیق درباره سرطان (IARC)
۲۶۹	اهدآکننده های جهانی مغز استخوان (BMDW)

مرکز ملی بیماری‌های عفونی (NCID)، مراکز کنترل بیماری (CDC)	۲۷۰
گزارش‌های هفتگی مرگ و بیماری CDC	۲۷۰
سیستم‌های مراقبت بهداشتی شغلی (OHC)	۲۷۰
بایگانیها	۲۷۱
نظارت بهداشتی	۲۷۳
بانک‌های عضو، بافت، خون	۲۷۴
سیستم‌های نوین اطلاعات بهداشتی - درمانی	۲۷۶
از هدایت بر اساس فن آوری به سوی هدایت با تکیه بر کاربرد	۲۷۷
از یک ساختار متمرکز به ساختاری پراکنده	۲۷۹
حرکت از هرج و مرج به سوی سیستم‌های مجتمع	۲۸۰
از انحصار به رقابت	۲۸۱
پیش به سوی نوگرایی	۲۸۱
ساختار سیستم اطلاعات بهداشتی	۲۸۲
ارتباط بین سیستم اطلاعات بهداشتی و سیستم خدمات بهداشتی	۲۸۴
فصل نهم: مدیریت اطلاعات بهداشتی	
مدیریت منابع اطلاعات بهداشتی (HIRM)	۲۸۹
مدیریت داده‌های بهداشتی (HDA)	۲۹۱
مدیریت منابع اطلاعات بهداشتی برای موسسات سرویس دهنده بهداشت	۲۹۴
پنج جنبه مدیریت منابع اطلاعات بهداشتی	۲۹۵
امنیت منابع اطلاعات بهداشتی	۲۹۸
نقش مدیر ارشد اجرایی	۳۰۰
نقش مسئول ارشد اطلاعات	۳۰۳
اطلاعات بهداشتی سیستم‌های موردی و فن آوری آن	۳۰۶
اولویت‌های اطلاعات در سیستم‌های مدیریت موردی	۳۰۷
فن آوری در سیستم‌های مدیریت موردی	۳۰۷
کاربران	۳۰۹
نقش مدارک پزشکی و سایر حرف بهداشتی درمانی در مدیریت اطلاعات بهداشتی	۳۱۰
وضع کنونی مراقبت‌های بهداشتی	۳۱۱
ارائه دهندگان مراقبت‌های بهداشتی	۳۱۱
متقاضیان اطلاعات بهداشتی	۳۱۶
ارتباط مدارک پزشکی با مدیریت اطلاعات	۳۱۷

پیشگفتار

در دنیای کنونی اطلاعات مهم‌ترین رکن توسعه سازمانها به شمار می‌رود و سیستم‌های اطلاعات از مناسب‌ترین ابزارهای مدیران به منظور اتخاذ انواع تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی می‌باشد. از طرف دیگر دستیابی مناسب به اطلاعات علاوه بر تسهیل و تسریع عملیات جاری سازمان، توانایی پردازش را افزایش داده و مدیران سطوح مختلف سازمانها را در نظارت و کنترل فعالیتهای سازمان توانمند می‌نماید.

اخیراً با توجه به تحولات تکنولوژیکی فزاینده خصوصاً در وادی ارتباطات، دستیابی به بیشترین حجم اطلاعات در حداقل زمان و ایجاد توانمندی در مدیران جهت هماهنگی سریع و کاربری درست منابع و تصمیم‌گیری مناسب، لزوم دستیابی به اطلاعات طبقه بندی شده و کارآمد را بیش از پیش نمایان نموده است و در چنین شرایطی است که می‌توان لزوم وجود مدیریت اثربخش در سازمان را پیش‌بینی نمود تا در جهت بهبود استراتژی‌ها - تصمیمات و ارتقاء کارائی سازمان گام نهاد.

در مراکز بهداشتی و درمانی به دلیل پیچیدگی و تنوع و تکرر فعالیتهای اجرای سیستمهای اطلاعات درست و امکان دسترسی آسان و صحیح به اطلاعات از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. و زمانی امکان اجرای موثر و کارای سیستمهای مدیریت اطلاعات وجود دارد که اطلاعات درست و قابل استنادی در دسترس باشد بخش عمده این منابع اطلاعاتی را مدارک پزشکی بیماران تشکیل می‌دهد. در گذشته مدارک پزشکی تنها نامی آشنا در خصوص مجموعه‌ای از اقدامات انجام گرفته برای بیماران محسوب می‌شد ولی امروزه با اختصاص

عنوان مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی به خود، عملاً تمامی جنبه‌های نظام اطلاعات سلامت را در بر می‌گیرد. بطوریکه تمامی فرایندهای توسعه و تحول در نظام بهداشت و درمان هر جامعه‌ای متأثر از اجرای صحیح و کارآمد این مدیریت می‌باشد و امروزه نه تنها به عنوان مهمترین واحد اجرایی در سیستمهای مدیریتی و اطلاعاتی نظام بهداشت و درمان می‌باشد بلکه محور اصلی تدوین معماری اطلاعات مراکز بهداشتی و درمانی به منظور توسعه و تکامل آنها نیز محسوب می‌شود.

لذا بر آن شدیم در این مجموعه ضمن بیان ابعاد مختلف حرفه مدارک پزشکی و علم مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی کاربردهای آن را در بخشهای مختلف نظام اطلاعات سلامت مطرح نماییم.

امید است، این مجموعه مورد استفاده شما عزیزان قرار گرفته و برای رفع کاستیهای احتمالی ما را از رهنمودهای ارزشمندتان بهره‌مند سازید.

مؤلفین